

[itobiad], 2020, 9 (1): 541/563

İkinci Dünya Savaşı'nda Japon Medyasının ABD'ye Yönelik Faaliyetleri: Tokyo Rose Radyo Yayınları Üzerine İnceleme Article

The Activities on USA of Japanese Media in The Second World War:
The Examination On Tokyo Rose Radio Broadcasts

Mehmet Barış YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü

Asst. Prof, Inonu University, Communicator Faculty, Journalism Department

baris.yilmaz@inonu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-0928-2481

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 11.12.2019
Kabul Tarihi / Accepted	: 31.03.2020
Yayın Tarihi / Published	: 31.03.2020
Yayın Sezonu	: Ocak-Şubat-Mart
Pub Date Season	: January-February-March

Atıf/Cite as: YILMAZ, M. (2020). İkinci Dünya Savaşı'nda Japon Medyasının ABD'ye Yönelik Faaliyetleri: Tokyo Rose Radyo Yayınları Üzerine İnceleme. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9 (1), 541-563. Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/issue/53155/657946>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

İkinci Dünya Savaşı'nda Japon Medyasının ABD'ye Yönelik Faaliyetleri: Tokyo Rose Radyo Yayınları Üzerine İnceleme

Öz

Çalışma kapsamında İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen Tokyo Rose radyo programlarında propaganda amaçlı verilen mesajların incelemesi amaçlanmaktadır. Çalışma özelinde 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı Savaş Finansmanı Bölümü tarafından Tokyo Rose radyo yayınlarına karşı hazırlanan Gerçeğin Sesi (Voice of Truth) adlı propaganda filmine konu edinilen Tokyo Rose'un en ünlü radyo konuşmaları örneklem olarak belirlenmektedir. Bu amaçla çalışma kapsamında amaçlı örneklem metodu kullanılarak belirlenen Tokyo Rose'un programlarından biri vermek istediği açık ve gizli mesajlar bağlamında göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmektedir. Çalışmada belirlenen radyo konuşması, dilbilimci Roman Jakobson'un göstergebilim kavramları özelinde analiz edilmektedir. Elde edilen bulgularda, radyo yayınları üzerinden ABD halkını ve ordunu etkileyebilmek için hem hüznün hem de korku duygularının ön plana çıkarılmaya çalışıldığı görülmektedir. Diğer yandan savaşın anlamsız yere devam ettiği ve Japon halkının savaş istemediği vurgusunun da radyo yayınların üzerinden yapılmaya çalışıldığı ortaya çıkarılmaktadır.

Özet

Müttefik Devletleri ABD, İngiltere ve Sovyetler Birliği, Mihver Devletleri Almanya, İtalya ve Japonya'ya yönelik propaganda amaçlı radyo yayınları yapmaktaydı. Müttefik Devletleri'nce gerçekleştirilen radyo yayınlarında, Mihver Devletleri'nin liderleri ve orduları kitleler nezdinde itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktaydı. Bu aşamada Mihver Devletleri de Müttefik Devletleri'nin radyo propagandasının olumsuz etkisini ortadan kaldırmak ve Müttefik Devletleri'nin kamuoyunda savaşma isteğini azaltmak için karşı propaganda amaçlı radyo yayınları gerçekleştirmekteydi. Almanya, ABD'ye yönelik Axis Sally olarak bilinen Mildred Gillars'ın sunuculuğunda propaganda amaçlı radyo yayınları yapmaktaydı. Bu aşamada Japonya, propaganda amaçlı radyo yayınlarıyla doğrudan ABD'yi hedef almaktaydı. Japonya, Tokyo Rose olarak adlandırılan 20 kadar kadın spikerden oluşan radyo ekibiyle, ABD'ye yönelik propaganda amaçlı radyo yayınları yapmaktaydı. Tokyo Rose radyo yayınları zaman içerisinde ABD kamuoyunda önemli bir etki oluşturmuş ve Tokyo Rose radyo yayınlarını sert şekilde eleştiren propaganda amaçlı filmler hazırlanmıştı. Tokyo Rose radyo yayınlarının ABD askerleri üzerinde ne kadar etkili olduğu tam olarak

ortaya konulmasa da Tokyo Rose radyo yayınları ABD'nin medya tekeli kısmi olarak kırılmış ve ABD askerlerine ulaşarak Japonya'nın kendi propagandasını yapmasını sağlamıştır. Diğer yandan Almanya'daki Lord Haw-Haw radyo propagandası gibi propaganda özelinde radyo yayıncılık tarihinde önemli bir etki bırakmıştır.

Japonya'da radyo yayıncılığını inceleyen alanda çok sayıda akademik çalışmanın olmasına karşın Japonya'da radyonun propaganda aracı olarak kullanımını inceleyen sınırlı akademik çalışmanın olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Japonya'nın tarihinde radyo yayıncılığını propaganda amaçlı en etkili şekilde kullandığı İkinci Dünya Savaşı özelinde inceleme yapılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda Japonya'da radyo yayıncılığının propaganda amaçlı kullanımı, kadın spikerler tarafından sunulan ve Tokyo Rose adı verilen radyo yayınları özelinde incelenmiştir. Çalışmada "İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo yayıncılığı propaganda amaçlı ne şekilde kullanılmıştır?" sorusuna cevap aranması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, Tokyo Rose radyo yayınları çerçevesinde Japonya'nın, Müttefik Devletleri'nin kamuoyu üzerinde etki oluşturmak amacıyla hangi konulara değindiği ve hangi mesajları verdiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma, İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo propagandası hakkında bilgi sunması bakımından önem taşımaktadır.

Çalışma özelinde 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı Savaş Finansmanı Bölümü (War Finance Division U.S. Treasury Department) tarafından Tokyo Rose radyo yayınlarına karşı hazırlanan Gerçeğin Sesi (Voice of Truth) adlı propaganda filmine konu edinilen Tokyo Rose'un en ünlü radyo konuşmalarından biri, göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Tokyo Rose'un radyo yayını, Rus dilbilimci Roman Jakobson'un göstergebilim anlayışı üzerinden analiz edilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen Tokyo Rose radyo konuşmasında, Japonya'nın genel olarak hüznü ve korku duygularını ön plana çıkararak ABD askerlerinin savaşma isteğini ortadan kaldırmaya çalıştığı ortaya çıkarılmıştır. Radyo konuşmasında hüznü duygusu ABD askerlerinin Japon halkına verdiği zararlar üzerinden oluşturulmuştur. Japon askerlerinin sert direniş göstereceği ve ABD askerlerinin ağır kayıplar vereceğine yönelik algı da korku duygusunu radyo konuşmasında ön plana çıkarmıştır. Bu süreçte radyo yayınında sürekli olarak Japon halkının savaşmak istemediği aktarılmış, Japon halkının ABD askerlerine zarar vermek gibi bir niyetlerinin olmadığı vurgulanmıştır. Radyo konuşmalarında da ABD ve Japon askerleri arasında cephelede geçen sert çatışmalarda Japon askerlerinin, ABD askerlerinin kendilerine saldırdığı için karşılık verdiği aktarılmaktadır. Bu yolla Japon askerlerine atfedilen işgalci ve saldırgan imajının ortadan kaldırılarak, Japon askerlerinin saldırılara karşı direnen askerler olarak algılanmalarına çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle radyo konuşmasında ABD askerlerine "kardeş" şeklinde hitap edilerek, Japon

halkının ABD askerlerini düşman olarak nitelendirmediklerine vurgu yapılmaya çalışılmıştır. Diğer yandan radyo konuşmasında ABD yönetiminin savaşı sürdürme konusundaki tavrı eleştirilmiş ve ABD askerlerinin ABD yönetiminin isteği üzerine savaştıkları algısı oluşturulmuştur. Savaşın amaçsız olarak yapıldığına, ABD ve Japon askerlerinin birbirlerini amaçsız bir savaş için öldürdüklerine vurgu yapılmıştır. Bu şekilde ABD askerlerinin savaşın nedeni konusunu tartışmaları hedeflenmiştir.

1941 yılında Japonya'nın, ABD'nin Pearl Harbor limanında bulunan askeri üssüne saldırmasından sonra Japonya savaş yanlısı, saldırgan bir ülke olarak ABD kamuoyuna sunulmuştu. ABD'nin savaşa yönelik gerçekleştirdiği propaganda faaliyetlerinde de Japonya'nın saldırılarına karşı ABD ordusunun Japonya'ya müdahil etmesi gerektiği vurgulanmıştı. Bu aşamada Japonya, Tokyo Rose radyo yayınları yoluyla ABD tarafından Japon halkının savaş istediğine yönelik algısını kırmaya çalışmış ve ABD askeri üzerinde Japonya aleyhine gerçekleşen propaganda faaliyetlerinin de etkisini azaltmayı amaçlamıştı. Bu açıdan Tokyo Rose radyo yayınlarının, Japonya'nın ABD kamuoyunda olumlu imaj oluşturmasında ve ABD yönetiminin ülke genelindeki Japonya karşıtı haber tekeli kırılmasında önemli rol oynadığı ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo propagandasında önemli bir yer tutan Tokyo Rose radyo yayınlarında ABD halkına verilen mesajların ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada Tokyo Rose radyo yayınlarının, yalnızca Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı tarafından çekilen Gerçeğin Sesi adlı kısa filme konu alan konuşma üzerinden incelenmesi çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu açıdan Tokyo Rose radyo yayınları üzerine hazırlanacak gelecek çalışmaların, Tokyo Rose'un farklı tarihlerdeki radyo konuşmalarını, mevcut çalışmada elde edilen bulgular ile karşılaştırmalı olarak incelemesinin, konunun daha kapsamlı şekilde ortaya konulmasını sağlayacaktır. Diğer yandan gelecek çalışmaların İkinci Dünya Savaşı'nda Mihver Devletleri tarafından gerçekleştirilen diğer propaganda amaçlı radyo yayınlarını ele almasının radyo propagandası alanındaki akademik literatürün zenginleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Radyo, Medya, Japonya, Propaganda, Tokyo Rose.

The Activities on USA of Japanese Media in The Second World War: The Examination on Tokyo Rose Radio Broadcasts

Abstract

The aim of this study was to examine the messages given for propaganda purposes in Tokyo Rose radio programs during the Second World War. Specifically, the most famous radio speeches of Tokyo Rose, which are the subject of the propaganda movie called The Voice of Truth prepared against Tokyo Rose radio broadcasts by War Finance Division U.S. Treasury Department were determined as a sample. For this purpose, one of the programs of Tokyo Rose, which was determined by using purposive sampling method, was examined by using semiotic analysis method in the context of open and secret messages. The radio speech identified in the study was analyzed in the context of the semiotics concepts of linguist Roman Jakobson. According to the findings, both sadness and fear were tried to be brought to the forefront in order to influence the people and army of USA through radio broadcasts. On the other hand, it was revealed the emphasis of that the war was meaningless and the Japanese people did not want war on radio.

Summary

Radio was used as an effective propaganda tool in the Second World War. Especially, Allied States (USA, Britain and the Soviet Union) transmitted radio broadcasts for propaganda purposes against the Axis States (Nazi Germany, Italy and Japan). Through the radio broadcasts made by the Allied States, the aim was to discredit the leaders and armies of the Axis Powers. At this stage, the Axis Powers also made counter-propaganda radio broadcasts to eliminate the negative impact of the Allied States' radio propaganda and to reduce the willingness of the Allied States to fight against Nazi Germany and its allies. In Nazi Germany, Mildred Gillars, known as Axis Sally, transmitted radio broadcasts for propaganda purposes against the USA. At this stage, Japan, which was the ally of Nazi Germany, targeted the USA directly with propaganda based radio broadcasts. Japan transmitted radio broadcasts for propaganda purposes aimed at the USA with the assistance of a radio team consisting of about 20 female speakers called Tokyo Rose. Tokyo Rose radio broadcasts had a significant impact on the US public opinion over time and propaganda films, which harshly criticized Tokyo Rose radio broadcasts, were produced.

Although there are many academic studies regarding radio broadcasting in Japan, it is revealed that there are limited academic studies that examine the use of radio as a propaganda tool in Japan. The Second World War, in which

Japan's radio broadcasting was used most effectively for propaganda purposes, was examined in the study. In the Second World War, the use of radio broadcasting in Japan for propaganda purposes was analysed in the light of radio broadcasts of Tokyo Rose. We aimed to look for an answer to the question of "How was Japanese radio broadcasting used for propaganda purposes in the Second World War?" Another question we tried to answer was which issues Japan addressed and which messages Japan sent against the Allied States to create a positive impact on public opinion. The study was important in terms of providing information about Japanese radio propaganda in the Second World War. In the study, the semiotic analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used.

In the Tokyo Rose radio speech examined within the scope of the study, it was revealed that Japan tried to eliminate the desire of the US soldiers to fight by emphasizing the feelings of sadness and fear in general. In the radio speech, the sense of sadness was created via the damage caused by the US soldiers to the Japanese people. In radio speeches, it was reported that the Japanese soldiers fought against US soldiers on grounds that they attacked them in the harsh clashes and they had to defend themselves against the attacks. In this way, it was revealed that the image of the invader and the attacker attributed to Japanese soldiers was eliminated and that Japanese soldiers were tried to be perceived as soldiers who resisted the attacks of US soldiers. Especially in the radio speech, the aim was to emphasize that the Japanese people would not consider the US soldiers as enemies by addressing them as "brothers". On the other hand, the attitude of the US administration to continue the war was criticized harshly and the perception of US soldiers fighting as a response to the call of the US administration was created in the radio speech. It was emphasized that the soldiers of Japan and The US were killing each other in a purposeless war. In this way, they tried to get US soldiers to question the meaning and necessity of the war.

The USA was presented to the public as a pro-war, aggressive country after Japan attacked the US military at Pearl Harbor in 1941. In the propaganda activities carried out by the USA against the war, it was emphasized that the US army should intervene in Japan against the attacks of Japan. At this stage, Japan tried to prevent the perception that the Japanese people wanted war through Tokyo Rose radio broadcasts and aimed to reduce the impact of propaganda activities against Japan on the US military units. In this regard, Tokyo Rose radio broadcasts played an important role in disseminating Japan's positive images in the US public opinion and terminating the anti-Japan news monopoly of US administration across the country.

Keywords: Radio, Media, Japan, Propaganda, Tokyo Rose

Giriş

İkinci Dünya Savaşı'nda radyo, tarihinde hiç olmadığı kadar etkili bir propaganda aracı olarak kullanılmaktadır. Savaş sırasında radyo yayınları kitlelerin harekete geçirilmesinde önemli rol oynamaktadır (Gülada ve Çakı, 2019, s. 128). Özellikle Müttefik Devletleri ABD, İngiltere ve Sovyetler Birliği, Mihver Devletleri Almanya, İtalya ve Japonya'ya yönelik propaganda amaçlı radyo yayınları yapmaktadır. Müttefik Devletleri'nce gerçekleştirilen radyo yayınlarında, Mihver Devletleri'nin liderleri ve orduları kitleler nezdinde itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu aşamada Mihver Devletleri de Müttefik Devletleri'nin radyo propagandasının olumsuz etkisini ortadan kaldırmak ve Müttefik Devletleri'nin kamuoyunda savaşma isteğini azaltmak için karşı propaganda amaçlı radyo yayınları gerçekleştirmektedir. Almanya, ABD'ye yönelik Axis Sally olarak bilinen Mildred Gillars'ın sunuculuğunda propaganda amaçlı radyo yayınları yapmaktadır. Aynı zamanda Almanya, İngiltere'ye yönelik Lord Haw-Haw olarak bilinen William Joyce'un sunuculuğunda radyo propagandası gerçekleştirmektedir (Houswitschka, 2003, s. 253). Bu doğrultuda Japonya, propaganda amaçlı radyo yayınlarıyla doğrudan ABD halkını ve ordusunu hedef almaktadır. Japonya, Tokyo Rose olarak adlandırılan 20 kadar kadın spikerden oluşan radyo ekibiyle, ABD'ye yönelik propaganda içerikli yayınlar yapmaktadır. Tokyo Rose radyo yayınları zaman içerisinde ABD kamuoyunda önemli bir etki oluşturmakta ve Tokyo Rose radyo yayınlarını sert şekilde eleştiren propaganda nitelikli filmler hazırlanmaktadır.

Uluslararası literatürde Japonya'da radyo yayıncılığını inceleyen alanda çok sayıda akademik çalışmanın olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar içerisinde; Ikegami (1972), Japonya'da mobil radyo iletişimini; Daniels (1982), 1937-1945 yılları arasında Japon yerel radyo ve sinema propagandasını; Kasza (1986), demokrasi ve Japon halk radyosunun kurulmasını; Fujisaki vd. (1986), radyo ve televizyon spikerleri tarafından kullanılan ortak Japonca tonlama kurallarını; Shinji vd. (1989), Japonya'da telekomünikasyon ağlarında mikrodalga radyoyu; Akaiwa (1991), Japonya'da mobil radyo haberleşmesini; Kozono ve Takeuchi (1991), Japonya'da kara mobil telsizinde yayılma çalışmalarını; Ogawa vd. (1994), kişisel iletişim çağına doğru Japonya'dan "radyo erişimi" konseptini; Sasaki (1996), Japonya'da radyo iletim teknolojisinde standardizasyon faaliyetlerini; Nakamura ve Miyazawa (1997), Japonya'da radyo ve alan kullanımını; Sasaki (1998), Japonya'da radyo iletim teknolojisi çalışmasını; Lynn (1998), Transistörlü radyonun Japonya'da ticarileşmesini; Namie (1999), Japonya'da mobil telsiz haberleşme sistemi üzerinden kontrol istasyonu ile konumlandırmayı; Takahashi (2000), Japonya'da radyo ve televizyon alıcısı endüstrisinin gelişimini; Kohno vd. (2001), yazılım tanımlı radyodaki Japon faaliyetlerini; Nakajima vd. (2001), Japonya'da yazılım tanımlı radyo teknolojilerinin araştırılması ve geliştirilmesini; Otsuka vd. (2003), Japonya'da radyo ölçümünü; Nakamura (2005), Japonya'da radyo ve kadınların davranışlarını; Miller (2006), ABD vatandaşları ve Japonların bilişsel radyoya

yaklaşımlarını; Hanyok (2008), Pearl Harbor Saldırısı ve Japon radyosunu; Tanaka (2008), Japon televizyon ve radyosunda konuşma tarzı değişimlerini; Jiang vd. (2008), Japonya'da GPS radyo performansını; Kawamura ve Kohler (2013), Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'daki yerel radyo izleyicilerine hizmet etmek için eğlence-eğitim dram stratejisinin uygulamasını; Mizuno (2013a), II. Dünya Savaşı sırasında Japon Amerikan kitlesel hapsedilmesine karşı Japon radyo propagandasını; Mizuno (2013b), Japon radyo propagandası ve ABD hükümetinin II. Dünya Savaşı sırasında Japon Amerikalılara davranışı üzerindeki etkisini; Manabe (2014), Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'da çevrimiçi radyoyu; Hibino ve Shaw (2014), Japonya ve Endonezya'nun karşılaştırmalı analizi üzerinden afet sonrası kurtarmada radyonun rolünü; Madjar (2016), radyo frekansına maruz kalma sınırlarını incelemektedir.

Japonya'da radyo yayıncılığını inceleyen alanda çok sayıda akademik çalışmanın olmasına karşın Japonya'da radyonun propaganda aracı olarak kullanımını inceleyen sınırlı akademik çalışmanın olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Japonya'nın tarihinde radyo yayıncılığını propaganda amaçlı en etkili şekilde kullandığı İkinci Dünya Savaşı özelinde inceleme yapılmaktadır.

Çalışmada İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo propagandasında önemli bir yer tutan Tokyo Rose radyo yayınlarında ABD halkına verilen mesajların ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada Tokyo Rose radyo yayınları, Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı tarafından çekilen Gerçeğin Sesi adlı kısa filme konu alan konuşmaları özelinde incelenmektedir. Çalışmada Tokyo Rose'un radyo yayınları, nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan göstergebilim yöntemi kullanılarak ele alınmaktadır. Radyo yayınları, Rus dilbilimci Roman Jakobson'un göstergebilim kavramları (duygusal işlev, gönderimsel işlev, çağrı işlevi) ışığında analiz edilmektedir. Çalışma, İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo propagandası hakkında bilgi sunması bakımından önem taşımaktadır. Buna karşın çalışma kapsamında Tokyo Rose radyo yayınlarının, yalnızca Gerçeğin Sesi adlı kısa film özelinde incelenmesi, çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında "İkinci Dünya Savaşı'nda Japon radyo yayıncılığı propaganda amaçlı ne şekilde kullanılmıştır?" sorusuna cevap aranması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, Tokyo Rose radyo yayınları çerçevesinde Japonya'nın, Müttefik Devletleri'nin kamuoyu üzerinde etki oluşturmak amacıyla hangi konulara değindiği ve hangi mesajları verdiği ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

1. İkinci Dünya Savaşı'nda ABD'nin Japonya Karşıtı Propaganda Faaliyetleri

1 Eylül 1939 tarihinde Almanya'nın, Polonya'yı işgali ile İkinci Dünya Savaşı başlamaktadır. ABD, savaşın başlamasıyla tarafsız kalmayı tercih etmekte, buna karşın savaş sırasında Müttefik Devletleri'ne yardımda bulunmaktadır. Savaşın başlarında ABD yönetimi savaşa dahil olmadığı için Mihver Devletleri'ni resmi olarak eleştiren herhangi bir propaganda faaliyetine yönelmemektedir. Buna karşın ülke genelinde Almanya, Japonya ve İtalya'daki totaliter yönetimleri eleştiren yayınların çıkmasına yönelik ABD yönetimi tarafından herhangi bir sınırlama getirilmemektedir. 1941'in ortalarında Amerika Birleşik Devletleri'nin petrol ve demire yönelik ambargosu, Japonya'nın savaş endüstrisini önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Nieuwenhof, 1984, s. 161).

7 Aralık 1941 tarihinde Japonya'nın ABD'nin Pasifik'teki Pearl Harbor limanına saldırı düzenlemesinin ardından, ABD kendisini savaşın içerisinde bulmaktadır. Saldırdan kısa bir süre sonra ABD, Müttefik Devletleri içerisinde yer almakta ve Mihver Devletleri'ne karşı ortak askeri operasyonlara katılmaktadır. ABD başkanı Franklin D. Roosevelt, savaşın Müttefik Devletleri lehine kazanılabilmesi için büyük bir askeri bütçeye gerek olduğu yönünde ABD kamuoyunu ikna etmeye çalışmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nda yaşanan saldırılar, geleneksel Amerikan kurumlarının aktif olarak desteklenmesi lehine tartışmaların ön plana çıkmasını sağlamaktadır (Lincove, 1994, s. 510). Bu aşamada ABD yönetimi, ABD halkından savaş hazırlıkları konusunda destek alabilmek için ülke genelinde Mihver Devletleri'ni hedef alan propaganda faaliyetine yönelmektedir.

ABD tarafından yürütülen propaganda faaliyetlerinde Japonya'nın Pearl Harbor saldırısı ön plana çıkarılmakta ve Japon ordusunun ABD ve dünya için büyük bir tehdit oluşturduğu iddia edilmektedir. Özellikle Japonya'nın dünyayı ele geçirme planı olduğu iddia edilerek, İkinci Dünya Savaşı sırasında Japonya'nın pek çok ülkeyi işgal ettiği vurgulanmaktadır. Bu aşamada ABD propagandasında, Japon general Hideki Tōjō ön plana çıkarılmakta ve Tōjō, korkutucu şekilde resmedilerek ABD halkına sunulmaktadır. Tōjō üzerinden Japonya'nın ABD için düşmanca planlar taşıdığı iddia edilmektedir. Diğer yandan Japon ordusunun işgal ettiği yerlerdeki insanlara zulmettiğine yönelik bilgiler paylaşılmaktadır. Ayrıca Japon askerlerinin ele geçirdiği esirlere sert muamele ettiği belirtilmektedir. Özellikle ırkçılık, ABD propagandasında ön plana çıkan konu olmaktadır (Brcak ve Pavia, 1994, s. 672). Japon askerleri barbar, zalim ve katliam yapan kişiler olarak sunulmaktadır. Bu yolla ABD propagandası, ABD kamuoyunda Japon ordusuna karşı nefret söylemi inşa etmeye çalışmaktadır.

ABD, Japonya karşıtı propaganda faaliyetleri ile ABD kamuoyundan destek alarak bir an evvel Japonya'nın Pasifik'te oluşturduğu tehdidi ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Nitekim Japonya'nın Pasifik'teki varlığı, ABD'nin Asya kıtasındaki varlığını tehdit etmektedir. Bu aşamada ABD yönetimi, Japonya'nın yalnızca Pasifik bölgesini denetimi altına almakla

yetinmeyeceği aynı zamanda ABD'nin de topraklarını ele geçirmeye çalışacağına yönelik ABD kamuoyunda korku odaklı propaganda yürütmektedir. ABD halkının, Japonya'yı kendileri için tehdit olarak algılaması ve böylece askeri harcamalar konusunda ABD yönetimine destek vermelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. ABD bu süreçte, ülkenin çeşitli yerlerine asılan posterler üzerinden Japonya'nın tehdidine karşı ABD halkının harekete geçmesi gerektiğini aktarmaktadır. ABD'deki radyo yayınlarında ve çizgi filmlerde Japonya'nın işgalci tutumu eleştirilmektedir. ABD'de basılan gazete ve dergilerde de ABD'nin Japonya'ya karşı özgürlük ve demokrasiyi savunduğuna yönelik mesajlar verilmektedir. Özellikle sinema, ABD propagandası için önemli rol oynamaktadır. İkinci Dünya Savaşı sırasında ABD'de Japon karşıtı propaganda için sinema en etkili araç olmaktadır (Sheppard, 2001, s. 303). ABD yönetiminin Japonya'yı ülke için tehdit olarak nitelendirmesi, ABD'de yaşayan binlerce Japon asıllı ABD vatandaşının da potansiyel tehdit olarak algılanmasına yol açmaktadır. Bu aşamada ABD yönetimi, ülkede yaşayan Japon asıllı ABD vatandaşlarını, diğer ABD vatandaşlarından izole ederek, farklı bölgede denetim altına tutmaktadır. ABD'nin Japonya karşıtı propaganda faaliyetleri, Japonya'nın savaştan ayrıldığı 14 Ağustos 1945 tarihine kadar sürmektedir.

2. Tokyo Rose Radyo Programları

İkinci Dünya Savaşı sırasında, ABD yönetimi ülke genelinde diğer Mihver Devletleri'ne olduğu gibi Japonya lehine de propaganda yapılmasına izin vermemektedir. Medya üzerinde denetim kuran ABD yönetimi, Japonya'ya karşı ülkede güçlü bir olumsuz imaj oluşturmaktadır. Bu aşamada Japonya'nın kendi aleyhine ABD'de oluşturulan olumsuz algıyı yıkması mümkün olamamaktadır. Japonya için ABD'ye yönelik propaganda amaçlı etkili bir şekilde kullanılacak tek araç ise radyo olmaktadır. Çünkü ABD yönetimi, Japonya'dan gazete, dergi, poster vb. kitle iletişim araçlarının ABD'ye girmesini engelleyebilmektedir. Buna karşın Japonya üzerinden ABD'ye yönelik gerçekleştirilen radyo yayınlarını engellemesi mümkün olamamaktadır. Radyo yayınları üzerinde denetim kurulamaması, Japonya'nın ABD'ye yönelik doğrudan propaganda faaliyeti yürütmesini sağlamaktadır. Japon radyo yayınları, kitlelerde coşku uyandırmaktadır (Daniels, 1982, s. 122).

Japonya, savaşın ilerleyen döneminde ABD ordusuna karşı ağır yenilgiler almaktadır. ABD, Japon ordusunun sert direnişine karşın, savaş döneminde Japonya tarafından işgal edilen bölgeleri teker teker ele geçirmeye başlamaktadır. Bu süreçte ABD'de Japonya'ya karşı oluşturulan nefret söylemi, ABD ordusunun kararlı bir şekilde Japon ordusuna karşı mücadele etmesine yol açmaktadır. 1943 yılında Japonya, ABD'deki olumsuz Japon algısını ortadan kaldırmak ve ABD tarafından engellenen Japon propaganda faaliyetlerinin önünü açmak amacıyla ABD askerlerine yönelik propaganda amaçlı radyo yayınlarına yönelmektedir. Radyo yayınları için iyi derecede

İngilizce konuşan ve Tokyo Rose olarak adlandırılan kadın spikerler görevlendirilmektedir. Kadın spikerler Tokyo Rose adını kendileri kullanmamaktadır. Diğer yandan Tokyo Rose ismi herhangi bir Japon spikeri ifade etmemektedir. İsim Japon kadın spikerleri açıklamak için kendiliğinden oluşmaktadır. Tokyo Rose, Japonya adına yayın yapan ve birbirleriyle genel olarak bağlantısı olmayan kişileri oluşturmaktadır. Tokyo Rose radyo yayıncıları içerisinde adı en popüler olan isim Iva Toguri olmaktadır. Toguri, Japonya'da savaş süresince kalan 40.000 Japon Amerikalıdan biridir (Shibusawa, 2010, s. 172).

Tokyo Rose radyo programlarında doğrudan ABD ordusuna seslenilmekte ve ABD ordusunda hakim olan olumsuz Japonya algısının ortadan kaldırılmasına çalışılmaktadır. Ayrıca radyo programlarında ABD ordusunun moralinin bozulması ve savaşa isteğinin azaltılması amaçlanmaktadır (Çalışkan, 2020, s. 184). Diğer yandan radyo yayınlarında sıklıkla Japon halkının ABD ile savaş istemediğine vurgu yapılmakta ve anlamsız olarak nitelendirilen ABD-Japonya arasındaki çatışmaların bir an evvel son bulması gerektiği aktarılmaktadır. Bu aşamada radyo yayınları içerisinde ABD askerlerine yönelik olarak Japonya'nın barış isteyen bir ülke olduğu belirtilmekte ve Japon askerlerinin ABD'nin saldırılarından dolayı savaşmak zorunda kaldıklarına yönelik algı inşa edilmeye çalışılmaktadır.

ABD askerlerinin, Tokyo Rose radyo programlarında Japonya ile ilgili dinledikleri, ABD radyo yayınlarındakinden oldukça farklı olmaktadır. ABD radyo yayınlarında zalim, barbar, işgalci vb. olumsuz isimler ile anılan Japon askerleri, Tokyo Rose radyo yayınlarında barış arayan ve savaşmak istemeyen kişiler olarak sunulmaktadır. Bu şekilde Tokyo Rose yayınlarında ABD'nin radyo yayınlarında Japonya ile ilgili olumsuz ithamların gerçek dışı olduğuna yönelik insanların inandırılması amaçlanmaktadır. Tokyo Rose radyo programları askerler arasında bilgi karmaşası oluşmasına neden olmaktadır. Tokyo Rose radyo programları Japonya'nın yenilgisiyle son bulmaktadır. Toguri, savaş sonrasında radyo yayınlarından dolayı tutuklanmaktadır. Buna karşın 1977 yılında da dönemin ABD başkanı Gerald R. Ford tarafından af edilmektedir (Uyeda, 1978, s. 69).

ABD'de, Tokyo Rose radyo yayınlarının ABD askerleri üzerindeki etkisini azaltmak amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı tarafından Gerçeğin Sesi adlı kısa propaganda filmi çekilmektedir. Yine 1945 yılında Birleşik Devletler Donanması tarafından Tokyo Woes adlı propaganda çizgi filmi hazırlanmaktadır (Çalışkan, 2020, s. 182). ABD'nin propaganda faaliyetlerinde Toyko Rose radyo yayınlarının kitleler nezdinde itibarsızlaştırması amaçlanmaktadır. Diğer yandan Toguri'nin radyo yayınları ihanet olarak değerlendirilmektedir (Kutler, 1980, s. 1341).

Tokyo Rose radyo yayınlarının ABD askerleri üzerinde ne kadar etkili olduğu tam olarak ortaya konulmasa da Tokyo Rose radyo yayınları

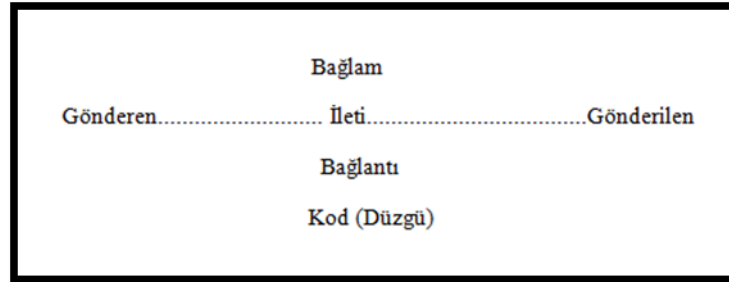

ABD'nin medya tekeli kısmi olarak kırmakta ve ABD askerlerine ulaşarak Japonya'nın kendi propagandasını yapmasını sağlamaktadır.

3. Tokyo Rose Radyo Programının Göstergebilimsel Analizi

Çalışma özelinde 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Hazine Bakanlığı Savaş Finansmanı Bölümü (War Finance Division U.S. Treasury Department) tarafından Tokyo Rose radyo yayınlarına karşı hazırlanan Gerçeğin Sesi (Voice of Truth) adlı propaganda filmine konu edinilen Tokyo Rose'un en ünlü radyo konuşmalarından biri, göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmektedir (PeriscopeFilm, 2019). Tokyo Rose'un radyo yayını, Rus dilbilimci Roman Jakobson'un göstergebilim anlayışı üzerinden analiz edilmektedir. Göstergebilim, göstergeler üzerinden insanların kavramlara yükledikleri anlamları inceleyen bir bilim dalıdır. Göstergebilim, göstergelerin anlamlandırmalarını ortaya çıkarmaya çalışmaktadır (Tanyeri Mazıcı ve Çakı, 2018, s. 295). Göstergebilim, dilbilimi üzerine gerçekleşen çalışmalar ile ortaya çıkmış ve zaman içerisinde sosyal bilimler alanında sık kullanılan yöntemlerden biri olmaktadır. Ferdinand de Saussure ve Charles Sanders Peirce'in çalışmaları ile bilim dalı haline gelmektedir (Çakı, 2018, s. 75; Gazi vd., 2018, s. 15). Göstergebilim ilk olarak dilbilimi içerisinde sınırlı bir alanı kapsadığı düşünülmektedir (Gülada vd., 2019, s. 1086). Buna karşı zaman içerisinde kapsamı genişlemektedir. Göstergebilim sürecinde kültürler arasında anlamlandırmalar farklılaşabilmektedir (Çetin vd., 2018, s. 39). Dilbilimci Jakobson da bu süreçte ortaya koyduğu model ve kavramlar ile göstergebilimin gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Jakobson, gönderen, bağlam, ileti, gönderilen, bağlantı ve kod (düzgü) olmak üzere altı sözlü iletişim etkenine iletişim modelinde yer vermektedir (Şekil 1) (Guiraud, 2016, s. 22-23).

Şekil 1. Jakobson'na Göre Sözlü İletişimin Etkenleri

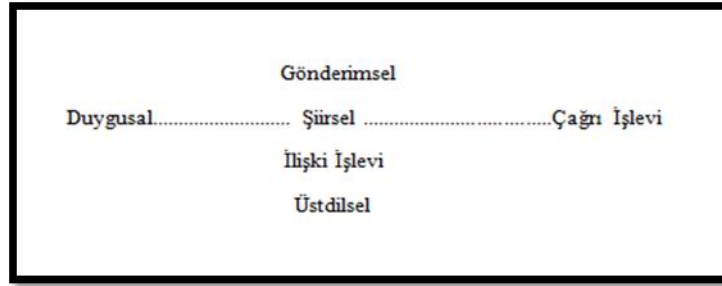
(Kaynak: Fiske, 2017, s. 115)

Jakobson, sözlü iletişim etkenlerinin, duygusal, gönderimsel, çağrı, şiirsel, ilişki ve üstdil şeklinde altı temel işlevi olduğunu belirtmektedir (Şekil 2). Bu süreçte gönderen, bağlam ve gönderilenin üç temel işlevi duygusal, gönderimsel ve çağrı işlevleri ön plana çıkmaktadır. Duygusal İşlev, iletişim sürecinde kaynağın vurgulandığı işlevi ifade etmektedir. Mesajın

kaynağının hangi duygu içerisinde olduğu, hangi tutum ve davranışı gerçekleştirdiği duygusal işlevin konusunu oluşturmaktadır. Gönderimsel İşlev, iletişimin hangi şartlar altında meydana geldiğini açıklamaktadır. İletinin, kim tarafından ne şekilde ne durumda gönderildiğini ifade etmektedir. Gönderimsel işlevde iletişim sürecinin bağlamı ön planda olmaktadır. Çağrı İşlevi, iletişimde kaynağın alıcıda ne gibi bir davranış değişikliği meydana gelmesini istediği üzerinde durmaktadır. Alıcıya verilen mesaj üzerinden, alıcının ne yapması veya ne yapmaması gerektiği, doğrudan çağrı işlevi boyutunu meydana getirmektedir (Rifat, 2013, s. 57).

Şekil 2. Jakobson'na Göre Sözlü İletişimin Altı İşlevi

(Kaynak: Fiske, 2017, s. 116)

3. 1. Birinci Kısım

Tokyo Rose radyo programının birinci kısmı şu sözlerle başlamaktadır; "İyi akşamlar Yankees. Bu, Japon kız kardeşiniz ve size Japonya'nın barışçılığından ulaşan 'Doğruluğun Sesi'. Bugün, her zaman olduğu gibi sevgi ve aynı zamanda üzüntü ileyiz. Üstlerinin sana yaptıklarından dolayı üzüntülüüz".

Tablo 3. Birinci Kısım

Duygusal İşlev	Japon halkı, savaşta yaşananlardan mutlu değildir
Gönderimsel İşlev	ABD ordusu, üstlerinin isteği ile savaştırılmaktadır
Çağrı İşlevi	ABD askerlerinin hem kendileri hem de Japon halkı için yıkıma yol açan savaş bir an evvel sonlandırmalıdır

Tokyo Rose radyo konuşmasının birinci kısmı duygusal işlev açısından incelendiğinde, radyo konuşmasında doğrudan Japon halkının savaşma odaklı bir ulus olmadığı mesajının verilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Radyo yayınında, spiker kendisini ABD askerlerinin kardeşi olarak sunmakta, böylece ABD ve Japonya arasındaki savaşın devam etmesine karşın her iki toplum arasında dostluk vurgusu yapılmaktadır. Spiker,

radıoda kendisini mümkün olduğunca ABD halkına yakın biri olarak sunmaya çalışmaktadır. Gönderimsel işlevde, ABD askerlerinin Japon askerlerine karşı zorla savaştırıldığı mesajı verilmektedir. Bu yolla ABD askerlerinin gönülsüzce savaşa sürüklendiği algısı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu süreçte Japonya'nın barış içerisinde olduğu ve savaşmak istemediği aktarılmaktadır. Diğer bir deyişle radyo yayınında ABD yönetiminin savaşma odaklı olduğu, buna karşın Japonya'nın savaşmak istemediği yönünde mesaj verilmeye çalışılmaktadır. Radyo yayınında Japon halkının yaşananlardan dolayı üzüntü duyduğu aktararak, Japon halkının ABD askerlerine zarar verme niyeti taşımadığı üzerinde durulmaktadır. Bu şekilde Japon radyo propagandası, ABD propagandası tarafından inşa edilen olumsuz Japon imajını ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır (Sheppard, 2001, s. 303). Çağrı işlevinde, Japon radyo yayınında doğrudan ABD askerlerinin savaşı sonlandırması gerektiği mesajı verilmektedir. Nitekim ABD askerlerinin gönülsüzce savaştığı, Japon halkının da barış odaklı olduğu vurgusu üzerinden ABD askerlerinin savaşmasının herhangi bir mantığının olmadığına dikkat çekilmektedir. Diğer yandan radyo yayını üzerinden ABD askerlerinin, savaşın sorumlusu olarak Japon halkını değil ABD yönetimini algılamaları amaçlanmaktadır. Tokyo Rose'un radyo yayınının birinci kısmında tamamen hüüzün duygusunun ön plana çıktığı görülmektedir. Hüüzün duygusu kullanılarak radyo yayında ABD askerlerinin savaşma isteğinin kırılmasına çalışılmaktadır.

3. 2. İkinci Kısım

Radyo programının ikinci kısmı şu sözlerle devam etmektedir; "*Yarın sabah sana imkansız denetmeye çalışıyorlar; çünkü güçlerimizin Iwo Jima'yı size bırakması imkansız. Bombalarınızın ve mermilerinizin onlara dokunamadığı mağaralar ve küçük kutularda sizi bekleyen binlerce Japon askerinden dolayı üzüntü duyuyorum*".

Tablo 4. İkinci Kısım

Duygusal İşlev	Japon halkı savaşmak istememektedir. Buna karşın ABD ordusunun saldırılarından dolayı savaşmak zorunda kalmaktadır
Gönderimsel İşlev	Japon halkı, ABD askerlerine karşı sert bir direniş göstermektedir
Çağrı İşlevi	ABD askerleri sert bir direnişle karşılaşacakları savaştan vazgeçmelidir

Tokyo Rose radyo konuşmasının ikinci kısmı duygusal işlev boyutunda ele alındığında, radyo konuşmasında Japon halkının savaşmak istemediğine bir kez daha vurgu yapılmaktadır. Konuşmanın bu kısmında, Japon askerlerin

ABD askerlerinin yaşayacağı kayıplardan dolayı üzgün olduğu belirtilmekte, bu şekilde hüznün duygusu kullanılarak Japon halkının savaş odaklı olmadığı aktarılmaya çalışılmaktadır. Gönderimsel işlev açısından, Japon askerlerinin savaşmak istememelerine rağmen saldırıya uğradıkları için kararlı bir şekilde ABD askerleri ile savaşacakları aktarılmaktadır. Diğer yandan ABD askerlerinin bomba ve mermilerinin savaşta yetersiz kalacağı aktarılarak, ABD ve Japon askerleri arasında yaşanacak çatışmaların ABD askerleri için zorlu olacağı belirtilmektedir. Bu şekilde ABD askerlerinin savaştıkları Japon askerlerinin kararlı bir şekilde direnişte bulunacakları aktarılmaktadır. Çağrı işlevi boyutunda konuşmada korku duygusunun kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. ABD askerlerinin Japon askerlerine saldırımları durumunda çok sert bir direnişle karşılaşacaklarına yönelik algı oluşturularak, ABD askerlerinin savaşma isteğinin kırılması amaçlanmaktadır. ABD askerlerinin savaştıkları Japon askerlerini yenilgiye uğratmasının zor olacağı ve bu süreçte önemli kayıplar verebilecekleri algısı oluşturulmaktadır. Radyo konuşmasında hüznün duygusu ile ABD askerlerinin yıkıma yol açtıkları, korku duygusu ile de ABD askerlerinin ağır kayıplar verecekleri mesajı verilmekte ve her iki duygunun ön plana çıkarılması ile de ABD askerlerinin savaşta moralinin bozulması amaçlanmaktadır.

3.3. Üçüncü Kısım

Radyo programının üçüncü kısmında şu sözlere yer verilmektedir; *"İsteksizce seni katletmek için bekliyorlar. Sizi katletmek istemiyorlar çünkü yapmak üzere olduğunuzun kendi seçiminiz olmadığını biliyorlar. Benim ve sizin bildiğiniz gibi onlar da biliyor, on bir bin mil ötede rahatça uyuyan ve güvende olan, midesinde, kolunda ve omzunda el bombası patlamasını görmeyen; yapmaya çalıştığımız başlıklarla ilgilenmeyenler için boşuna fedakarlıkta bulunduğunuzu biliyorlar"*.

Tablo 5. Üçüncü Kısım

Duygusal İşlev	Japon ordusu gerektiğinde gönülsüzce ABD askerlerini öldürmektedir
Gönderimsel İşlev	ABD askerlerinin hayatlarını ortaya koyarak mücadele ettiği savaşın amacı yoktur
Çağrı İşlevi	ABD askerlerinin daha fazla gereksiz bir fedakarlığın içinde olmaması ve savaşı sonlandırması gerekmektedir

Tokyo Rose radyo konuşmasının üçüncü kısmı duygusal işlev açısından incelendiğinde, radyo konuşmasında doğrudan ABD yönetiminin eleştirildiği ortaya çıkmaktadır. ABD yönetiminin, savaşı sürdürdüğü ve ABD askerlerini savaşmaya zorladıkları aktarılmaktadır. Ayrıca savaşta adaletsizliğin olduğuna yönelik de algı oluşturulmaktadır. Radyo konuşmasında bir tarafta cephede hayatını kaybeden ABD askerleri

hakkında bilgi verilirken, diğer taraftan da savaşın çok uzağında olan kitlelere vurgu yapılmaktadır. ABD askerlerinin neden savaştıkları ve kim için fedakarlıkta bulunduğuna yönelik sorular oluşturulmaktadır. Gönderimsel işlev açısından değerlendirildiğinde radyo konuşmasının ilk iki kısmında olduğu gibi bu kısmında da Japon askerlerinin savaşmayı istemedikleri aktarılmaktadır. Bu açıdan savaşın sorumlusu olarak doğrudan ABD yönetimine odaklanılmaktadır. Çağrı işlevi boyutunda incelendiğinde, radyo konuşmasında ABD yönetimi savaşın sorumlusu olarak gösterilerek, ABD askerlerinde ABD yönetimine karşı olumsuz bir algı oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu şekilde savaşın herhangi bir amaca hizmet etmediğine ve yalnızca ABD yönetiminin isteklerini yerine getirmek için ABD askerlerinin savaştıklarına, ABD askerlerinin inandırılması hedeflenmektedir. Radyo konuşmasında ABD askerlerinin çatışmalarda Japon askerleri tarafından katledileceklerine vurgu yapılarak, doğrudan korku duygusu üzerinden ABD askerlerinin savaşma isteklerinin kırılması amaçlanmaktadır.

3. 4. Dördüncü Kısım

Radyo programı, "Sadece kendi isteklerini gerçekleştirmek istiyorlar. Dinle, Yankee kardeş, istekleri şu: Eisenhower'ın Rheinland'ı işgal ettiğinde beş bin kan bağışçısı kan bankasından firar etti; kritik savaş endüstrisinde grev devam ediyor; üç yıllık satın alma çılgınlığı, daha fazla mal odaklı kamu talebi perakendecileri boş raflarla bıraktı; işçiler karartmalar ve sokağa çıkma yasağının eğlence harcamalarını sınırladığını iddia ediyor. Bu, savaş isteyen insanlara benziyor mu?" sözleri ile devam etmektedir.

Tablo 6. Dördüncü Kısım

Duygusal İşlev	Savaş, ABD halkını da olumsuz yönde etkilemektedir
Gönderimsel İşlev	ABD halkı savaş istememektedir
Çağrı İşlevi	Halkı savaşmak istemeyen ABD ordusunun, savaşmasının bir mantığının olmadığına yönelik algı oluşturulmaktadır

Tokyo Rose radyo konuşmasının dördüncü kısmı duygusal işlev boyutunda ele alındığında, radyo konuşmasında savaşın amaçsız olduğuna vurgu yapılmaya çalışılmaktadır. Spikerin, radyo yanının birinci kısmında olduğu gibi ABD askerlerine kardeş şeklinde hitap etmesi, savaşın sürmesine karşın Japon halkının ABD halkına dostane bir mesaj verdiği algısını oluşturmaktadır. Radyo konuşmasında savaşın yol açtığı olumsuzlara değinilmiş ve ABD halkının savaş istemediği vurgusu yapılmaktadır. Gönderimsel işlev boyutunda ise ABD askerlerinin yalnızca ABD

yönetiminin isteklerini gerçekleştirmek adına savaştırıldıkları aktarılmaktadır. Radyo konuşmasında ABD yönetiminin savaş nedeniyle pek çok olumsuz sonuca yol açtığı belirtilmektedir. Çağrı işlevinde, radyo konuşmasında ABD askerlerinin savaşmasının herhangi bir amaca hizmet etmediği mesajı verilmeye çalışılmaktadır. Bu yolla ABD askerlerinin Japon askerleri ile savaşmasının engellenmesi amaçlanmaktadır. Nitekim radyo konuşmasında savaş nedeniyle oluşan olumsuzların önlenmesi için ABD askerlerinin savaşı sürdürmemeleri gerektiğine yönelik algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Diğer yandan ABD kamuoyunun savaşmaya istekli olmaması üzerinden ABD askerlerinin savaştan ABD yönetimini sorumlu tutmaları amaçlanmaktadır. Diğer kısımlarda olduğu gibi bu kısımda da ABD askerlerinin savaşma isteğinin azaltılması hedeflenmektedir.

3. 5. Beşinci Kısım

Radyo programı beşinci kısımda şu sözlere son bulmaktadır. "Bu yararsız savaşı sürdürmek için kurban etme çabalarınızda sizi kim destekliyor? Yankee kardeşler bunun üzerinde düşünün- savaş istemiyorlar ve bu savaşta karşında olmadıklarını bildirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu, Gerçeğin Sesi'dir. Yarın dinlemeye kalanlarımızla yine sizinle olacağız".

Tablo 7. Beşinci Kısım

Duygusal İşlev	Japon halkı ve ordusu savaş istememektedir
Gönderimsel İşlev	ABD askerleri amaçsız bir savaş için hayatlarını riske atmaktadır
Çağrı İşlevi	ABD askerleri amaçsız bir savaş için mücadele etmemesinin ve savaşmayı bırakmasının sağlanması amaçlanmıştır

Tokyo Rose radyo konuşmasının beşinci kısmı duygusal işlev açısından incelendiğinde, radyo konuşmasında gerek Japon halkının gerekse ABD halkının savaşmak istemediğine yönelik algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu yolla ABD askerlerinin savaşı neden sürdürdüklerini kendi içlerinde muhasebe etmeleri istenmektedir. Radyo konuşmasında birinci ve dördüncü kısımlarda olduğu gibi ABD askerleri kardeş şeklinde nitelendirilmektedir. Böylece Japonya'nın ABD askerlerine dostane bir şekilde yaklaştığı mesajı verilmek istenmektedir. Gönderimsel işlevde savaşın hiçbir amaç taşımadığı ve ABD askerlerinin de amaçsız bir şekilde savaşta hayatlarını kaybettikleri aktarılmaktadır. Bu aşamada ABD askerlerinin kendilerini savaşarak amaçsız bir savaş için kurban ettikleri mesajı verilmektedir. Diğer yandan Japon halkının savaş istemediği şeklinde açıklamada bulunarak, savaşın ABD yönetimin kararı ile sürdüğü algısı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Çağrı işlevi açısından ise ABD askerlerinin amaçsız bir savaş için kendilerini kurban etmemeleri gerektiği belirtilerek ABD askerlerinin Japon askerlerine karşı savaşmamalarının sağlanması amaçlanmaktadır. Özellikle Japon halkının savaşmak istemediği vurgulanarak, ABD askerlerinin barış isteyen

bir halk ile savaştığı algısı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu algı üzerinden de ABD askerlerinin diğer kısımlarda olduğu gibi savaşa isteğinin kırılması amaçlanmaktadır.

Sonuç

Çalışma kapsamında incelenen Tokyo Rose radyo konuşmasında, Japonya'nın genel olarak hüznün ve korku duygularını ön plana çıkararak ABD askerlerinin savaşa isteğini ortadan kaldırmaya çalıştığı ortaya çıkarılmaktadır. Radyo konuşmasında hüznün duygusu ABD askerlerinin Japon halkına verdiği zararlar üzerinden oluşturulmaktadır. Japon askerlerinin sert direniş göstereceği ve ABD askerlerinin ağır kayıplar vereceğine yönelik algı da korku duygusunu radyo konuşmasında ön plana çıkarmaktadır. Bu süreçte radyo yayınında sürekli olarak Japon halkının savaşmak istemediği aktarılmakta, Japon halkının ABD askerlerine zarar vermek gibi bir niyetlerinin olmadığı vurgulanmaktadır. Radyo konuşmalarında da ABD ve Japon askerleri arasında cephelede geçen sert çatışmalarda Japon askerlerinin, ABD askerlerinin kendilerine saldırdığı için karşılık verdiği aktarılmaktadır. Bu yolla Japon askerlerine atfedilen işgalci ve saldırgan imajının ortadan kaldırılarak, Japon askerlerinin saldırılara karşı direnen askerler olarak algılanmalarına çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle radyo konuşmasında ABD askerlerine "kardeş" şeklinde hitap edilerek, Japon halkının ABD askerlerini düşman olarak nitelendirmediklerine vurgu yapılmaya çalışılmaktadır. Diğer yandan radyo konuşmasında ABD yönetiminin savaşı sürdürme konusundaki tavrı eleştirilmekte ve ABD askerlerinin ABD yönetiminin isteği üzerine savaştıkları algısı oluşturulmaktadır. Savaşın amaçsız olarak yapıldığına, ABD ve Japon askerlerinin birbirlerini amaçsız bir savaş için öldürdüklerine vurgu yapılmaktadır. Bu şekilde ABD askerlerinin savaşın nedeni konusunu tartışmaları hedeflenmektedir.

1941 yılında Japonya'nın, ABD'nin Pearl Harbor limanında bulunan askeri üssüne saldırmasından sonra Japonya savaş yanlısı, saldırgan bir ülke olarak ABD kamuoyuna sunulmaktadır. ABD'nin savaşa yönelik gerçekleştirdiği propaganda faaliyetlerinde de Japonya'nın saldırılarına karşı ABD ordusunun Japonya'ya müdahil etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu aşamada Japonya, Tokyo Rose radyo yayınları yoluyla ABD tarafından Japon halkının savaş istediğine yönelik algısını kırmaya çalışmakta ve ABD askeri üzerinde Japonya aleyhine gerçekleşen propaganda faaliyetlerinin de etkisini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu açıdan Tokyo Rose radyo yayınlarının, Japonya'nın ABD kamuoyunda olumlu imaj oluşturmasında ve ABD yönetiminin ülke genelindeki Japonya karşıtı haber tekeline kırmasında önemli rol oynadığı ortaya çıkmaktadır. Tokyo Rose radyo yayınları üzerine hazırlanacak gelecek çalışmaların, Tokyo Rose'un farklı tarihlerdeki radyo konuşmalarını, mevcut çalışmada elde edilen bulgular ile karşılaştırmalı olarak incelemesinin, konunun daha kapsamlı

şekilde ortaya konulmasını sağlayacaktır. Diğer yandan gelecek çalışmaların İkinci Dünya Savaşı'nda Mihver Devletleri tarafından gerçekleştirilen diğer propaganda amaçlı radyo yayınlarını ele almasının radyo propagandası alanındaki akademik literatürün zenginleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça / Reference

Akaiwa, Y. (1991). Digital Modulation/Demodulation Techniques for Mobile Radio Communications in Japan. *Ieice Transactions on Communications*, 74(6), 1503-1511.

Brcak, N., & Pavia, J. R. (1994). Racism in Japanese and US Wartime Propaganda. *The Historian*, 56(4), 671-684.

Çakı, C. (2018). Roland Barthes'in Göstergebilimsel Çözümlemesi ile Nazi Propagandasında Engelliler. *SDÜ İFADE*, 1(2), 66-91.

Çalışkan, S. (2020). İkinci Dünya Savaşı'nda Japon Radyo Propagandasına Yönelik ABD Karşı Propagandası: "Tokyo Woes" Çizgi Filmi Üzerine İnceleme. *TRT Akademi*, 5(9), 182-203.

Çetin, M., Çakı, C., & Gazi, M. A. (2018). The Examination of The Anti-Usa Propaganda Posters in The Iran Revolution According to Claude Lévi-Strauss' Binary Opposition. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 31-51.

Daniels, G. (1982). Japanese Domestic Radio and Cinema Propaganda, 1937-1945: An Overview. *Historical Journal of Film, Radio and Television*, 2(2), 115-132.

Fiske, J. (2017). *İletişim Çalışmalarına Giriş*, Çev: Süleyman İrvan, 5. Basım, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Fujisaki, H., Hirose, K., Takahashi, N., & Morikawa, H. (1986). Acoustic Characteristics and the Underlying Rules of Intonation of the Common Japanese Used by Radio on Acoustics, Speech, and Signal Processing (Vol. 11). IEEE, 2039 and Television Announcers. *In ICASSP'86. IEEE International Conference -2042*.

Gazi, M. A., Çakı, C., & Gülada, M. O. (2018). İspanya 2000 Partisi'nin Göçmen Karşıtı Propaganda Faaliyetleri Üzerine İnceleme. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 11-22.

Guiraud, P. (2016). *Göstergebilim*. Çev., Mehmet Yalçın. 3. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.

Gülada, M. O. & Çakı, C. (2019). İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet Partizanlara Yönelik Hazırlanan Propaganda Posterleri Üzerine İnceleme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 123-143.

Gülada, M. O., & Gazi, M. A., Çakı, C. (2019). Nazi Propagandasının Ulusal Seferberlikte İdealize Ettiği Alman Genç Kızları: "Das Deutsche Mädcl" Dergisi Üzerine İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), 1079-1100.

Hanyok, R. J. (2008). "Catching The Fox Unaware" Japanese Radio Denial and Deception and the Attack on Pearl Harbor. *Naval War College Review*, 61(4), 99-124.

Hibino, J., & Shaw, R. (2014). *Role of Community Radio in Post Disaster Recovery: Comparative Analysis of Japan and Indonesia*. In Disaster Recovery (pp. 385-410). Springer, Tokyo.

Houswitschka, C. (2003). Nazi Wireless Propaganda. Lord Haw-Haw and British Public Opinion in the Second World War. (International Communications), *Jahrbuch für Kommunikationsgeschichte*, 253-255.

Ikegami, F. (1972). Mobile Radio Communications in Japan. *IEEE Transactions On Communications*, 20(4), 738-746.

Jiang, Z., Sugita, M., Kitahara, M., Takatsuki, S., Goto, T., & Yoshida, Y. (2008). Effects of Habitat Feature, Antenna Position, Movement, and Fix Interval on GPS Radio Collar Performance in Mount Fuji, Central Japan. *Ecological Research*, 23(3), 581-588.

Kasza, G. J. (1986). Democracy and the Founding of Japanese Public Radio. *The Journal of Asian Studies*, 45(4), 745-767.

Kawamura, Y., & Kohler, C. (2013). Applying Sabido's Entertainment-Education Serial Drama Strategy to Serve Local Radio Audiences in the United States and Japan. *Critical Arts*, 27(1), 91-111.

Kohno, R., Miura, R., Harada, H., Haruyama, S., Sanada, Y., & Michael, L. (2001). *Overview of Japanese Activities in Software-defined Radio*. In Software Radio (pp. 219-225). Springer, London.

Kozono, S., & Takeuchi, T. (1991). Recent Propagation Studies on Land Mobile Radio in Japan. *IEEE Transactions on Communications*, 39(6), 1538-1546.

Kutler, S. I. (1980). Forging Legend: The Treason of Tokyo Rose. *Wisconsin Law Review*, 1980(6), 1341-1382.

Lincove, D. A. (1994). Propaganda and the American Public Library from the 1930s to the Eve of World War II. *RQ*, 510-523.

Lynn, L. H. (1998). The Commercialization of the Transistor Radio in Japan: the Functioning of an Innovation Community. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 45(3), 220-229.

Madjar, H. M. (2016). Human Radio Frequency Exposure Limits: An Update of Reference Levels in Europe, USA, Canada, China, Japan and Korea. In 2016 International Symposium on Electromagnetic Compatibility-EMC EUROPE, *IEEE*, 467-473.

Manabe, N. (2014). A Tale of Two Countries: Online Radio in the United States and Japan. *Gopinath and Stanyek*, 1, 456-95.

Miller, J. (2006). An Overview of the US and Japanese Approaches to Cognitive Radio and SDR. *IEICE Transactions on Communications*, 89(12), 3168-3173.

Mizuno, T. (2013a). An Enemy's Talk of "Justice" Japanese Radio Propaganda against Japanese American Mass Incarceration during World War II. *Journalism History*, 39(2), 94-103.

Mizuno, T. (2013b). A Disturbing and Ominous Voice from a Different Shore: Japanese Radio Propaganda and its Impact on the US Government's Treatment of Japanese Americans during World War II. *The Japanese Journal of American Studies*, 24, 105-124.

Namie, H., Tanaka, N., & Yasuda, A. (1999). *RTK-GPS Positioning in Japan by GPS-based Control Station via DMCA Mobile Radio Communication System*. In Proceedings of 1999 National Technical Meeting ION, 495-503.

Nakajima, N., Kohno, R., & Kubota, S. (2001). Research and Developments of Software-Defined Radio Technologies in Japan. *IEEE Communications Magazine*, 39(8), 146-155.

Nakamura, H., & Miyazawa, Y. (1997). Movements, Space Use and Social Organization of Radio-Tracked Common Cuckoos During the Breeding Season in Japan. *Japanese Journal of Ornithology*, 46(1), 23-54.

Nakamura, H., Miyazawa, Y., & Kashiwagi, K. (2005). Behavior of Radio-Tracked Common Cuckoo Females during the Breeding Season in Japan. *Ornithological Science*, 4(1), 31-41.

Nieuwenhof, F. (1984). Japanese Film Propaganda in World War II: Indonesia and Australia. *Historical Journal of Film, Radio and Television*, 4(2), 161-177.

Ogawa, K., Kohiyama, K., & Kobayashi, T. (1994). Toward the Personal Communication Era—A Proposal of the “Radio Access” Concept from Japan. *International Journal of Wireless Information Networks*, 1(1), 17-27.

Otsuka, Y., Kadota, T., Shiokawa, K., Ogawa, T., Kawamura, S., Fukao, S., & Zhang, S. R. (2003). Optical and Radio Measurements of a 630-nm Airglow Enhancement over Japan on 9 September 1999. *Journal of Geophysical Research: Space Physics*, 108(A6), 1-8.

PeriscopeFilm (2019). Gerçeğin Sesi Filminde Bulunan Tokyo Rose Konuşması, <https://www.youtube.com/watch?v=A1CYfgahxOc>, Erişim Tarihi: 05.11.2019.

Rifat, M. (2013). *Açıklamalı Göstergibilim Sözlüğü: Kavramlar, Yöntemler, Kuramcılar, Okullar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sasaki, A., Mizuno, M., Sampei, S., Watanabe, F., Sasaoka, H., Hata, M., & Honma, K. (1996). Standardization Activities on FPLMTS Radio Transmission Technology in Japan. *IEICE Transactions on Fundamentals of Electronics, Communications and Computer Sciences*, 79(12), 1938-1947.

Sasaki, A. (1998). Current Situation of IMT-2000 Radio Transmission Technology Study in Japan. *IEICE Transactions on Communications*, 81(7), 1299-1304.

Sheppard, W. A. (2001). An Exotic Enemy: Anti-Japanese Musical Propaganda in World War II Hollywood. *Journal of the American Musicological Society*, 54(2), 303-357.

Shibusawa, N. (2010). Femininity, Race and Treachery: How ‘Tokyo Rose’ Became a Traitor to the United States after the Second World War. *Gender & History*, 22(1), 169-188.

Shinji, M., Komaki, S., & Saito, Y. (1989). *A Proposal for the Harmonious Growth of Microwave Radio in future Telecommunications Networks in Japan*. In IEEE International Conference on Communications, World Prosperity Through Communications, (pp. 1283-1287). IEEE.

Takahashi, Y. (2000). A Network of Tinkerers: the Advent of the Radio and Television Receiver Industry in Japan. *Technology and Culture*, 41(3), 460-484.

Tanaka, L. (2008). Formality or Rapport: Speech Style Shifts in Japanese Television and Radio. *The International Journal of Language, Society and Culture*, 26, 127-138.

İkinci Dünya Savaşı'nda Japon Medyasının ABD'ye Yönelik Faaliyetleri: Tokyo Rose Radyo Yayınları Üzerine İnceleme

Tanyeri Mazıcı, E., & Çakı, C. (2018). Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 290-306.

Uyeda, C. I. (1978). The Pardoning of "Tokyo Rose": A Report on the Restoration of American Citizenship to Iva Ikuko Toguri. *Amerasia Journal*, 5(2), 69-93.

